

20 בדצמבר 2017

לכבוד
תנ"צ עינת גיל-צוברי
ראש חטיבת האבטחה
משטרת ישראל
בפקס': 02-5607971

שלום רב,

הנדון: הנחיות ביטחון פסולות בבדיקות הביטחוניות בכניסה לבית החולים איכילוב

בשם האגודה לזכויות האזרח ורופאים לזכויות אדם, אני פונה אליך בבקשה שיבוטלו ההנחיות המתייחסות לבדיקות הביטחוניות של הנכנסים בשערי בית החולים איכילוב, ובכל מקום אחר שבו הן חלות, לפיהן נדרש כל מי שנחזה כערבי להציג תעודת זהות כתנאי לכניסתו לבית החולים. בידוק שונה על בסיס לאום, וסימונה של כלל האוכלוסייה הערבית כחשודה מיידית, מהווה פרופיילינג פסול ובלתי חוקי, הפוגע בכבודם של המבקרים והחולים הערבים בבית החולים, עשוי להרתיע ציבור זה מלפנות לטיפול ומשדר מסר חמור לחברה כולה, כמפורט להלן:

1. ביום שישי, 9.12.2017, הגיעו מר ס' א' ג', בנו בן ה-12 מחמוד ובן דודו, לבקר קרוב משפחה המאושפז באיכילוב. לאחר שעברו את הבדיקה הביטחונית השגרתית, לרבות מעבר בגלאי מתכות, נדרשו להציג תעודת זהות. מר א' ג', שראה יהודים רבים נכנסים לפניו ואחריו בלי שהוצגה להם דרישה זו, חלק עליה, ובמסגרת חילופי הדברים בינו לבין המאבטח, שהזדהה בשם אפי, אמר לו האחרון כי "זאת ההנחיה. לבדוק כל תעודת זהות של ערבים" (הקלטת השיחה נמצאת בידינו ונעבירה אליכם לבקשתכם). אחראי משמרת האבטחה שהוזעק למקום חזר על הדברים.
2. הדרישה כי ציבור שלם יציג תעודת זהות בבדיקות ביטחוניות שנערכות בכניסה לבית חולים, ותיוגם של כל אחת ואחד מהפרטים בו כחשודים פוטנציאליים אך ורק בשל מוצאם האתני והלאומי וללא כל טעם ענייני שיצדיק זאת, מהווה פרופיילינג פסול ואסור. ייחוס מסוכנות לערבים באשר הם, והדרישה שעקב כך יעברו בדיקה ביטחונית שונה מזו של יהודים, היא פוגענית, משפילה, ומאפיינת מערך שלם של תפיסות, סטיראוטיפים ופרקטיקות מפלות המופנות לאזרחי ישראל הערבים. בבדיקתם, המתבצעת בפומבי ובגלוי, לעיני כל, אף מעודדת סטיגמטיזציה ויחס שלילי כלפיהם בציבור היהודי.
3. נזכיר, כי השימוש בסמכויות המעוגנות בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, תשס"ה-2005, מכוחם פועלים מאבטחים, צריך להיעשות "במקום ובדרך שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, פרטיותו וזכויותיו" (סעיף 1 לחוק). הנחיות המייחסות מסוכנות כללית לפי לאום חוטאות להוראה זו.

4. זאת ועוד. החוק האמור קובע, כי חיפוש ודרישת הזדהות יתבצעו "לשם שמירה על ביטחון הציבור", הוראה שגם היא אינה מתקיימת בענייננו. כלל המבקרים באיכילוב, יהודים וערבים כאחד, עוברים בדיקה ביטחונית בכניסה לבית החולים, לרבות מעבר בגלאי מתכות. ככל שטמון בתעודת הזהות מסר ביטחוני כלשהו, על הדרישה להצגתה להיות מופנית לכלל המבקרים.
5. לדברי המאבטח אפי (כאמור, בהקלטה שהגיעה לידינו), הדרישה שערכים יציגו תעודת הזהות נובעת מכך שלבית החולים "נכנסו תושבי שטחים וגנבו דברים". לעניין זה נדגיש, כי למאבטחים אין כל סמכות לאכוף את חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, ולתור אחר שוהים בלתי חוקיים. כך בין אם מדובר בתושבי שטחים, בעובדים זרים, במבקשי מקלט ובכל מי שאינו נושא תעודת זהות ישראלית, ואפילו אם הוא שוהה במדינה שלא כדין.
6. חמורה במיוחד בענייני העובדה, כי פרקטיקת הבדיקות הפסולה מתבצעת בשעריו של מוסד רפואי, ובעצם ביצועה עשויה להרתיע את הנזקקים לשירותיו ולחסום את דרכו פנימה של מי שנזקק לטיפול. בכך, פוגעת שיטת הבידוק גם בזכות החוקתית לטיפול רפואי.
7. אנו ערים לתשובת מנהל מחלקת הביטחון באיכילוב לפניית ח"כ טלב אבו ערר בנושא, לפיה "בית החולים פועל לפי הנחיות המשטרה ומחויב בבדיקת כל מי שיש ספק לגבי זהותו, או מעורר את חשדו של המאבטח, זאת ללא הבדל דת, מין או גזע". אולם אין זו הפעם הראשונה בה מגיעות אלינו תלונות על פרופיילינג על בסיס לאום שמבצעים מאבטחים ושוטרים. בחינת התלונות מעלה, כי פעם אחר פעם מגיב רפלקס החשד של המאבטחים לחזותו ולמוצאו של האדם, ופעם אחר פעם מצביעה התשובה לתלונות על פער ניכר בין הרמה הדקלרטיבית לדפוס הבדיקות בשטח, כאשר האוכלוסייה הערבית היא הנפגעת המיידית. זהו מצב בלתי חוקי, אשר יש לפעול במרץ לתיקונו.

אשר על כן, נבקשך לפעול לאלתר לביטולה של דרישת ההזדהות מכל ערבי שנכנס לבית החולים איכילוב ולכל מוסד ציבורי אחר, בין אם יצאה מהמשטרה ובין שהובנה ככזאת על ידי חברות האבטחה, מנהלי הביטחון במוסדות השונים והמאבטחים עצמם.

נודה להתייחסותך.

בכבוד רב ובברכה,

טל חסין, עו"ד

העתקים: פרופ' רוני גמזו, מנכ"ל איכילוב, במייל Ronni@tlvmc.gov.il

המחלקה לרישוי חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, משרד המשפטים במייל: HokrimPZ@justice.gov.il

מר קובי אווקה זנה, מתאם המאבק בגזענות במשרד המשפטים, במייל AwekaZ@Justice.gov.il

פרופ' איתמר גרוטו, ראש הוועדה המתכללת בנושא גזענות, אפליה והדרה במערכת הבריאות, במייל itamar.grotto@MOH.GOV.IL